

Egyházi Képviseelő Tanács

Az E. K. Tanács f. évi harmadik gyűlését október 11-én Kolozsváron tartotta. Tárgysorozaton a következő főbb pontok szerepeltek: a megelőző ülés óta elnökiileg elintézett fontosabb ügyekről szóló jelentés, az állandó bizottságok gyűléséről felvett jegyzőkönyvek, a Teológiai Intézet és a lelkészképzéssel kapcsolatos ügyek, jelentés az IARF 25. tokiói kongresszusáról, beszámoló a III. lelkésztovábbképző tanfolyamról, a Zsinati Főtanács tárgysorozatának megállapítása, a felavatandó lelkészek névjegyzéke, az augusztus 1-től bevezetett új javadalmazási rendszer alkalmazása, a lupényi egyházközség épületcsere ügye.

* * *

Az E. K. Tanács évi utolsó gyűlését november 8-án tartotta. A Zsinati Főtanács előkészítésével kapcsolatban kiértékelte az 1983. évi esperesi vizsgálószéki tevékenységet, az augusztusban és szeptemberben tartott egyházköri gyűlések jegyzőkönyveit, az egyházi központ 1983. évi költségvetésének összeállítását és ezzel kapcsolatban az egyetemes egyházfenntartás, a havi rendszeres juttatások, a Teológiai Intézet szubvenciója, és különböző segélvek megállapítása. Az ülés keretében elfogadta a Zsinati Főtanácsnak bemutatandó E. K. Tanács és a Nyugdíjpénztár évi jelentését. A fentiekben kívül az ülés a lelkészképzéssel, a Nyugdíjpénztárral és az állandó bizottságok jegyzőkönyveivel kapcsolatban hozott határozatot.

Zsinati Főtanács

Kiemelkedő eseményt jelentett egyházi életünkben az 1984. december 1—2. napjain tartott, lelkészavatással egybekötött Zsinati Főtanács. A négyévenként rendszerint vidéken ülésező Zsinati Főtanács ez alkalommal a tordai unitárius templomban gyűlt össze. Az egyházközség nagy buzgósággal templomát, lelkészi lakását kijavíttatta, hogy minden tekintetben méltóvá tegye a nagy eseményre.

A Zsinati Főtanács dec. 1-én, szombaton du. 1/2 4 órakor kezdte meg munkálatait, a „Vigyázz értem Uristen“ kezdetű, 193. sz. egyházi ének és Báró József esperes imája után. Az elnöki asztalnál dr. Kovács Lajos püspök, dr. Barabássy László és dr. Gyarmathy Árpád főgondnokok, dr. Erdő János főjegyző és Kolesár Sándor közügyigazgató foglaltak helyet. Előadók voltak: András György és Mikó Lőrinc.

Dr. Barabássy László elnöki megnyitó beszédét dr. Erdő János főjegyző olvasta fel, melyből idézzük: „Számhivételre és számadásra gyűltünk össze, hogy megvitassuk, miként gazdálkodtunk közös javainkkal az elmúlt esztendőben, hogy megvizsgáljuk, vajon mindenki a maga képessége és tudása szerint jóhiszeműen tett-e eleget kötelességeinek teljesítésében. Zsinati Főtanácsunk a végzett szolgálatról való őszinte számadás és ugyanakkor a jövőbeni feladatokra való elkötelezés alkalma. Vajon mennyit gazdagodtak gyülekezeteink, mennyire szilárd anyagi alapokon állnak intézményeink, ki hogyan végezte feladatait, ezeket világítják meg az elhangzó jelentések, megállapítások.

Úgy gondolom, semmi okunk pesszimizistáknak lenni. Gyülekezeteink — azt mondhatjuk — kevés kivétellel egyenletesen fejlődnek lelkiekben, megbirkóznak az anyagi kérdésekkel, és az egyházi összetartás és összefogásnak köszönhetően fenn-tartottuk egyházközségeinket.

Elniakarásunkról beszélnek gondozott egyházközségi épületeink, az elavult lelkészi lakások újraépítése, templomaink javítása és díszítése, új egyházközségi ingatlanok szerzése; mindez tanúsítja lelkészeink általában elismerést érdemlő munkáját, világi vezetőink, de minden hívünk áldozatos hozzáállását és azt, hogy az ebben a közösségben élők tudják és hiven teljesítik feladataikat, hogy emelt fővel állhassanak meg Isten ítélőszéke előtt.

Minden eredmény, amit megvalósítottunk, újabb célok felé kell hogy lendítsen, mert amit a múltban voltak, mindig maradnak és lesznek bőven tennivalóink, melyeket csak az egységes erkölcsi és anyagi összefogás valósíthat meg."

A Zsinati Főtanács az alábbi üdvözlő táviratot küldte Nicolae Ceaușescu államelnöknek: „Az Unitárius Egyház 1984. december 1—2. napjain Tordán tartott Zsinati Főtanácsa, a lelkesek és hívek nevében mélyszégyen ragaszkodását és odaadását fejezi ki hazánk és népünk jóléte érdekében kifejtett fáradhatatlan tevékenységéért.

Excellenciádnak, mint a jelenkori világ kiemelkedő személyiségének, a szocialista Románia megalapítójának, a XIII. pártkongresszuson a legmagasabb főtitkári tisztségbe történt újraválasztása biztosíték arra, hogy országunk tovább halad a civilizáció újabb csúcsai felé, és mind erőteljesebb kinyilvánítása az ország függetlenségének és szuverenitásának nemzetközi téren.

A román nép vágyait és léteérdekeit tükröző, a kommunisták nagy fórumán elfogadott történelmi jelentőségű dokumentumokat az Unitárius Egyház hívei és lelkeszei is, mint a haza hűséges polgárai, teljes odaadással támogatják.

Mint az Unitárius Egyház szolgálói és mint a Szocialista Demokrácia és Egység Frontja tagjai, biztosítjuk Önt, mélyen tisztelt Nicolae Ceaușescu elnök úr, hogy sajátos eszközeinkkel a jövőben is hazafias lelkesedéssel támogatjuk országunk bel- és külpolitikáját, melynek Ön a nagyszerű képviselője és hozzájárulunk ahhoz, hogy drága hazánkban, Románia Szocialista Köztársaságban a béke és a jólét magasatos eszméi megvalósuljanak".

A tárgysorozat megállapítását és a bizottságok kijelölését követően Zsinati Főtanács jóváhagyta az 1984 évi egyházköri közgyűlések választásait, mely után dr. Erdő János főjegyző bevette a hivatali esküt Rázmán Attila főtanácsai tagtól.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács előterjesztése alapján tiszteletbeli címet adományozott hűségben és munkában kitűnt következő egyháztagoknak: a kolozsvári egyházköri tiszteletbeli keblitanácsosi címet Kiss János és Szigetvári Józsefné Nagy Ida kolozsvár-napocai egyházkörségi tagoknak; tiszteletbeli gondnoki címet Fodor Antal, tiszteletbeli pénztárnoki címet Fülöp Máté aranyosrákosi egyházkörségi tagoknak; a székelykeresztúr-udvarhelyi egyházköri tiszteletbeli gondnoki címet Bencze Ödön homoródkeményfalvi, Kovács János korondi és Vass Dénes lókodi egyháztagoknak; a sepsiszentgyörgyi körben tiszteletbeli gondnoki címet Sikó Mihály brassói és Kiss Lajos bölöni; tiszteletbeli keblitanácsosi címet Simon József és Lőrincz Ferenc nagyajtai, Bedő Ferenc és Nagy Tamás bölöni egyháztagoknak.

Dr. Kovács Lajos püspök az E. K. Tanács előterjesztése alapján bemutatta a felavatásra kerülő lelkészeket: Balázs Sándor, Szén Sándor Attila, Sándor Bontond Alpár, Péterfi Sándor, Varga Sándor Zoltán, Kiss Alpár Kálmán, Várady Zoltán, Szász Ferenc, Buzogány Sándor, Balázs Tamás és Rüs Domokos fiait. Zsinati Főtanács engedélyt adott a 11 ifjú lelkész felavatására a zsinati istentisztelet keretében.

Ezután sor került a jelentések előterjesztésére. Dr. Kovács Lajos püspök egy évi főpásztori tevékenységét tükröző jelentése bizonyosságot tett arról a gazdag munkáról, amely az elmúlt évben is kifejezésre jutott többek között a püspöki vizitációban, az állam és egyházunk közötti jó viszony megtartásában, a külföldi testvéregyházakkal való kapcsolatok ápolásában, valamint a béke ügyének szolgálásában.

Az E. K. Tanácsnak az Unitárius Világszövetség — IARF — Tokióban tartott 25. kongresszusáról előterjesztett jelentéséből Zsinati Főtanács elismeréssel és köszönettel vette tudomásul, hogy dr. Kovács Lajos püspök, dr. Barabássy László főgondnok, dr. Erdő János főjegyző és dr. Szabó Árpád teológiai tanár a kongresszuson tartott értékes előadásaikkal és hozzászólásaikkal elismerést szereztek egyházunknak.

Az este 7 órakor kezdődő istentiszteleten a szószéki szolgálatot Fazakas Endre dicsőszentmártoni lelkész 1Kor 16,14 alapján, az énekvezéri teendőket pedig Halmágyi Pál bethlenszentmiklósi lelkész végezte.

A Zsinati Főtanács dec. 2-án vasárnap reggel 8 órakor folytatta ülését. Az E. K. Tanács adminisztratív és gazdasági jelentése átfogó képet nyújtott egyházunk elmúlt esztendei belső életéről, az egyházközségekben és egyházkörökben végzett munkáról, híveink egyházszeretetről, áldozatkészségéről és az Egyházi Központ tevékenységéről.

A választások és a lelkészavatási istentisztelet idejére főgondnok-elnök az ülést felfüggesztette.

A de 1/2 11 órakor kezdődő istentiszteleten imát és egyházi beszédet 2Móz

20,2—3 és Mk 12,30 alapján dr. Erdő János főjegyző mondott. A lelkészavatási beszédet dr. Kovács Lajos püspök tartotta Mk 4,1—8; Mt 5,20 alapján, mely után következett a hagyományos lelkészavatási szertartás. A püspök által feltett három kérdésre a felavatandó lelkészek válaszoltak, majd kinevezésük sorrendjében beírták nevüket a lelkészavatási anyakönyvbe és dr. Erdő János főjegyző bevette tőlük a lelkészi esküt. Püspök, főjegyző, teológiai tanárok, esperesek, előadótanácsos és felkért lelkészek a felavatandó lelkészek fejére tették kezüket és rendre egy-egy bibliai idézetet olvastak fel. Ezt követően a püspök lelkészavatási imát mondott és Isten áldását kérte a felavatott lelkészek életére. Végül bibliai idézet kíséretében kiosztotta a lelkészi okleveleket. A felavatott lelkészek nevében Szász Ferenc kolozsvár-napocai segédlelkész mondott köszönetet.

A lelkészavatás után úrvacsoraosztás következett. Az úrvacsorára előkészítő ágendát Csongvai Attila szentgercei lelkész mondta Mt 26,26—28 alapján. Az istentisztelet énekvezérei szolgálatát Halmágyi Pál bethlenszentmiklósi lelkész végezte.

Az istentisztelet után újból megnyitott ülésen a Nyugdíj- és Segélypénztár egy évi tevékenységét ismertető jelentésből Zsinati Főtanács megnyugvással vette tudomásul a pénztár helyzetét.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács előterjesztése alapján jóváhagyta a homoródkeményfalvi egyházközséghez tartozó szentkeresztbányai szórvány leányegyházközséggé alakítását. Utána elfogadta az 1985. évi költségvetést.

A szavazatszedő bizottság jelentéséből Zsinati Főtanács tudomásul vette a választások eredményét az 1985—1990 évek ciklusára a következők szerint: főgondnokok: dr. Barabássy László és dr. Gyarmathy Árpád, főjegyző: dr. Erdő János; közügyigazgató: Kolcsár Sándor; *főtanácsai tagok egyházi részből*: dr. Szabó Árpád, Jakab Dénes, Székely László, Kiss Károly, Bíró Lajos, Pataki András, dr. Izsák Vilmos, Máthé Ödön, Miklós István és *világi részből*: Asztalos Zoltánné Mikó Klára, Elekes Domokos, dr. Cseke Péter, dr. Fazakas Miklós, Kisgyörgy Imre, dr. Nagy Jenőné Murvai Júlia, Tana Ferenc, Benczédi Sándor, dr. Albert Zsigmondné Pázsint Eva, Szabó Zoltánné Kovács Anikó, Kisgyörgy Árpád, Szabó Sámuel, Kelemen Imréné Bedő Boriska, Nemes Sándor, Jenei Dezső, Sófalvi Jenő, Bence Márton, Varga István, Egri Lajos, Kolumbán Katalin, Balázs Péterné Körössy Ibolya, Rázmán Attila, László József, Csiki Sándor, Füleki József, Iszlai Sándor, Major Pál, dr. Kilyén Károly.

A Főtanács Bizottság általános jelentésében többek között megállapította, hogy az elhangzott különböző beszámolók és jelentések „azokról a széleskörű reális valóságokról beszélnek, amelyek egyházi életünket jellemzik. Ezek az adatok arról tanúskodnak, hogy egyházi életünk nem zökkenőmentes, de biztosítékot adnak arra, hogy a jövőnd felé jó úton haladunk”. A jelentés elhangzása után Zsinati Főtanács megválasztotta az 1985. évi Főtanács Bizottság tagjait. Ezután Török Áron sepsiszentgyörgyi lelkész a Zsinati Főtanács tagjai nevében köszönetet mondott elnökségnek az egyházi központ munkatársainak, az egyházkörök és egyházközségek előljáróinak és nem utolsósorban híveinknek az elmúlt időszak eredményes munkájáért.

Az ülés dr. Gyarmathy Árpád főgondnok bezáró beszéde, Kolcsár Sándor közügyigazgató imája és egyházi ének eléneklése után véget ért.

A Zsinati Főtanács tagjai, a felavatott lelkészek és a tordai egyházközség hívei du. 4 órakor közebédén vettek részt, ahol a hagyományos Berde-pohárköszöntőt Dr. Dakó Bálint főtanácsai tag tartotta.

Lelkészi értekezletek.

A III. évnegyedi teológiai lelkészi értekezletet egyházköreinkben október 5. és 9. között Kolozsváron, Marosvásárhelyen, Székelyudvarhelyen és Sepsiszentgyörgyön tartották. Az értekezleteken, mind a négy egyházkörben, dr. Szabó Árpád teológiai tanár tartott előadást *Az ember gyarlósága, a bűn, eredete és fajai* címen. Továbbá felolvasták az IARF 25. tokiói kongresszusáról szóló jelentést.

A IV. évnegyedi lelkészi értekezleteket december 6. és 14. között tartották Kolozsváron, Marosvásárhelyen, Székelyudvarhelyen és Brassóban. A felolvasott közérdekű előadást Szász Ferenc kolozsvár-belvárosi segédlelkész készítette: *A román nemzet a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom megvalósításának útján. A nemzeti kérdés megoldása Románia Szocialista Köztársaságban* címen. A teológiai előadást dr. Erdő János főjegyző tartotta *A bűn következménye: büntetés és bűnhődés* címen. A kolozs-tordai egyház értekezletén Bálint Ferenc kolozsi

lelkész beszélt kedvenc bibliai könyvéről, Lukács evangéliumáról, Székelyudvarhelyen pedig Zsigmond Csaba Attila kobátfalvi lelkész olvasta fel dolgozatát a vízözönről.

Lelkésznevelés

Október 18—19. napjain szakvizsgát tett Benedek Jakab, Pap László és Pálfi Dénes teológiai hallgató.

Személyi változások

Az 1983—84-es tanulmányi évben végzett teológiai hallgatók a következő gyakorló segédlelkési kinevezéseket kapták: *Benedek Jakab*, november 1-től Iklandra, *Pap László*, december 1-től Bözödkörispatakra és *Pálfi Dénes* december 1-től Brassóba.

Rüsz Domokos lelkészjelölt december 1. kezdettel kinevezést kapott a székelyszentmiklósi egyházközségbe segédlelkési minőségben.

Fodor Dénes korondi lelkész és *Fodor Dénesné Fazakas Piroska* korondi énekvezér svájci turista útvijukról nem tértek haza. Az E. K. Tanács 1984. október 13-tól a korondi lelkészi és énekvezéri állást üresnek nyilvánította.

Farkas László városfalvi lelkész az egyházközség egyhangú meghívása alapján kinevezést kapott december 1. kezdettel a korondi egyházközségbe.

Felekezetközi teológiai konferencia

Bukarestben 1984. november 27—28. napjain az Ortodox Teológiai Intézetben megtartották a 44-ik felekezetközi teológiai konferenciát, melynek fő témája: *Ökumenia és keresztény felelősség* volt.

Részt vettek az ortodox egyház részéről érsekek, püspökök, püspökhelyettesek, a protestáns egyházak püspökei, a bukaresti, nagyszebeni, gyulafehérvári és kolozsvári teológiai intézetek tanárai, egyházi tanácsosok, a teológiai szemináriumok igazgatói, egyházi folyóiratok szerkesztői és más meghívottak. A konferencián a következő referátumok hangzottak el: 1. *Ortodox teológiai szempontok a keresztesítés, az úrvacsora és a papság értelmezéséről* (Ioan Bria teológiai tanár, Bukarest). 2. *Lelkészi és felelősség a keresztény életben* (Ilie Molovan teológiai tanár, Nagyszeben). 3. *A protestáns egyházak álláspontja a keresztesítés, az úrvacsora és a lelkesítés* című dokumentummal kapcsolatban (Christoph Klein teológiai tanár, Nagyszeben). Az értekezlet végén a rektorok bizottsága foglalta össze a konkluziókat.

Pályázathirdetés

Prédikációi irodalmunk fejlesztésére az E. K. Tanács pályázatot hirdet rendszeres vasárnapi istentiszteletre, Dávid Ferenc halálának évfordulójára és anyánapijára irandó egyházi beszédre, keresztesítési ágendára, valamint vasárnapi istentiszteletre szóló ima írására. Minden esetben a textus szabadon választható. A jellegével ellátott pályamunkák 1985. szept. 30-ig küldendők be az E. K. Tanács címére. Felhívjuk a figyelmet a textusserűsége, a megfelelő teológiai színvonalra, az időszerűsége és a gondos külalakra. A pályamunkának az unitárius öntudatra nevelést kell szolgálnia.

■ *Október 5-én látogatást tett egyházunknál dr. Alen Sell*, a Református Világszövetség teológiai titkára. A vendéget dr. Kovács Lajos püspök fogadta. A fogadáson részt vettek dr. Erdő János főjegyző, András György előadótanácsos, dr. Péntek Árpád, a Teológiai Intézet rektora és Balon József főtítkár.

■ *Október 12-én dr. Kovács Lajos püspök* Teofil Herineanu ortodox érsek meghívására részt vett a kolozsvári Ortodox Ersekségen Ronald Bär rotterdami római katolikus püspök tiszteletére rendezett díszében.

■ *Az ENSZ gyermeksegély alapja, az UNICEF 1985-re szóló évi jelentésében* ajánlja: hozzanak intézkedéseket, amelyekkel megelőzhetik, hogy a fejlődő országokban minden évben 7,3 millió gyermek meghaljon.

■ A „Részvétel — Fejlesztés — Béke“ jelszóval országunk kezdeményezésére meghirdetett és nagy nemzetközi visszhangot kiváltott Ifjúság Nemzetközi Éve alkalmából Javier Perez de Cuellar ENSZ-főtitkár üzenetében hangsúlyozza, hogy a rendezvény célja a világ fiatal nemzedékének követelményeire és törekvéseire összpontosítani a nemzetközi közösség figyelmét és elismerni azt a döntő szerepet, melyet az ifjúság játszhat egy igazságos és békés világ megteremtésében bolygónkon.

Az üzenet rámutat, hogy mivel az Ifjúság Nemzetközi Éve egybeesik az Egyesült Nemzetek, az emberiség béke eszményei valóra váltására létrehozott szervezet 40. évfordulójával, az ENSZ céljai és elvei értékes orientációt nyújthatnak a fiatal nemzedéknek a holnap világára való felkészülésben.

Az Egyesült Nemzetek Szervezete nagy jelentőséget tulajdonít a társadalom életében elsődleges szerepet betöltő fiatalok tényleges integrációjának és aktív részvételének a béke, a stabilitás és fejlesztés előmozdításában — hangsúlyozta Javier Perez de Cuellar.

Halottunk

Máthé Sándor ny. lelkész nov. 14-én, életének 84. évében meghalt. 1900. nov. 26-án született Alamoron (Szeben megye). Teológiai tanulmányait az Unitárius Teológiai Akadémián végezte az 1918—1922. években. Lelkészi szolgálatát 1924. jún. 20-án kezdte meg Újszékelyen, ahonnan 46 évi szolgálat után 1971. jan. 1-én vonult nyugalomba.

Máthé Sándor élete utolsó éveiben több adományt tett egyházának. Sársalván, (Kovászna megye) temették el; sírjánál Nagy Zoltán szentivánlaborfalvi lelkész mondott egyházi beszédet; az egyházkör részéről Török Áron Sepsiszentgyörgyi lelkész, az egyházi központ nevében pedig Székely László nyugdíjpenztári előadó-könyvelő búcsúztatta.

Emléke legyen áldott!

ELŐFIZETOINK FIGYELMÉBE

A Keresztény Magvető előfizetési díja az 1984. évben belföldön és a szocialista országokban évi 100 lej, amelyet belföldön a lelkészi hivatalok útján vagy közvetlenül az egyházi központban (3400 — Cluj-Napoca, Lenin út 9) lehet kifizetni.

Magyarországi olvasók a Posta Központi Hírlapiroda külföldi előfizetési osztálya — Budapest VII. Lövvölde tér 7. sz. — fiókjánál fizethetnek elő. A többi szocialista országokból a „ROMPRESFILATELIA“ sectorul export-import presă P.O. Box 12—201 telex 10376 ptsfir, București, Calea Griviței nr. 64—66 címre kell fizetni.

Az előfizetési díj a nyugati országok részére 200 lej, mely összeg ugyancsak a „ROMPRESFILATELIA“ sectorul export-import presă P.O. Box 12—201 telex 10376 prsfir, București, Calea Griviței nr. 64—66 címre fizetendő.

Keyes, Ken jn.: *The Hundredth Monkey* (A századik majom) 1983, 176 l.

A könyv megírásának előzményeiről így vall a szerző: Két esemény jött össze ezen a nyáron. Egymást kiegészítve ébresztették fel a felelősségemet, és ihletet adtak, hogy kifejezésre juttassam a nukleáris háború veszélye miatti aggodalmaimat. Először, „Az utolsó járvány” címet viselő — 1980 novemberében tartott — tudományos szimpoziont láttam mágneses képszalagon; a résztvevő tudósok a nukleáris fegyverek káros hatását igazolták. A második, „A századik majom jelenség”, amit egy beszélgetés rendjén tanultam. Ez a jelenség megmutatja, hogy amennyiben eléggé tudatában vagyunk valaminek, az hamar ismertté válik. Egyben igazolta munkám alapelvébe vetett intuitív bizalmamat is, hogy a bennünk levő szeretet és megbecsülés — a mieink és más teremtmények iránt — erőterként kiterjed és növekvő hatalom lesz belőle. Ez a gyökeresen új felfogás reményeget adott nekem a nukleáris pusztulás „utolsó ítéletének” elensúlyozására.

Keyes szerint, fajunk jövőjének egyetlen reménye ebben a „jelenségben” rejlik.

Miben áll „a századik majom jelenség”? A Japánban vadon élő — *Macaca fuscata* — majmokat több mint harminc éven át figyelték a tudósok. 1952-ben Koshima szigetén, homokba rejtett burgonyával látták el őket. A majmoknak izlett az édes burgonya, de a piszkot kellemetlennek találták. A megoldást egy 18 hónapos — Imo nevű — nőstény találta meg: egy közeli folyóban megmosta a burgonyát. Ezt a „fogást” anyjától tanulta; játszótársa és annak testvérei szintén megtanulták. A különféle majmok — a tudósok szeme láttára — fokozatosan sajátították el ezt a „kulturális eljárást”; 1952 és 1958 között az összes fiatal majmok megtanulták, hogy a burgonya sokkal ízletesebb — megmosva. E „társadalmi tökéletesedésnek” azonban csak azok a felnőtt majmok lettek részesei, amelyek utánozták gyermekeiket; a többi idős majom továbbra is mosatlanul fogyasztotta a burgonyát. Ekkor valami meglepő dolog történt. 1958 őszén már egy bizonyos számú Koshima-i majom mosta a burgonyát. Tétélezzük föl, hogy egyik reggel már 99 majom ismert a műveletet. Tegyük egy további feltevést: a következő reggel a századik majom is megtanulta megmosni a burgonyát. „Megtörtént!” Ugyanazon estére a törzs majdnem mindenik tagja megmosta a burgonyát mielőtt elfogyasztotta volna. A századik majom által hozzáadott energia, valahogy „ideológiai áttörést” hozott létre!

Nagyon meglepő volt a tudósok azon észlelése, hogy a burgonyamosás szokása spontán módon áttért az óceánon, s a többi szigetek majom-kolóniái és a szárazföldi majomcsapatok is elsajátították. Ilyenformán, — írja Keyes —, amikor egy bizonyos „kritikus szám” már elért egy új felismerést, lehetőség van ennek az új felismerésnek elmétől-elméig történő átadására. Ámbár a kritikus szám változó lehet, „a 100. majom jelenség” lényege éppen az, hogy — midőn egy meghatározott számú ember már ismer egy új utat — ha csak eggyel is több személy hangolódik rá erre az új felismerésre, akkor ennek erőtere annyira felerősödik, hogy az új ismeret majdnem mindenkihez eljut. Szerzőnk, e ponton, dr. J. B. Rhine-nak a Duke Egyetemen bemutatott kísérleteire hivatkozik, amelyek ismételten is igazolták, hogy „személyek képesek egyéni információkat közölni egymással, még ha különböző helyeken tartózkodnak is”.

Könnyen található, — vonja le a következtetést Keyes —, hogy ha ezeknek az „érzékfölötti kommunikációknak” az ereje ténylegesen hathatós szintre erősíthető föl, midőn a századik személy tudatossága is hozzáadódik, akkor a világ nukleáris háborútól való megmentéséhez a mi tudatosságunkra is szükség van. Szorgálatunk kell tehát a „tudati energiát”, hogy létrehozassuk az atomháborútól mentes világot. Tulajdonképpen erre az alapötletre épül az egész könyv.

A szerző változatos, sok szempontra kiterjedő, gazdag anyagot gyűjtött össze. Sűrítve adja mindazon tudnivalókat, melyeket a nukleáris fegyverkezés életünk-